

Tên mìn và danh từ trà (chè) (phần 1)

Tác Giả: Nguyễn Cung Thông
Thứ Hai, 08 Tháng 2 Năm 2010 22:13

Xuân Thu đã t s n hai tên h ng trà (câu 1924)
Nàng t lánh gót v n hoa (câu 1925)

...V.V...

Loại bài về trà này chỉ có gặp chú trọng đến các phương diện âm h cho th y kh năng danh từ trà (chè) có nguồn gốc phương Nam chỉ không phải phương Bắc (Trung Hoa) mà nhiều người lầm tưởng. Có học giả như T. K. Mondal² (2007), dựa vào các nghiên cứu khoa học, còn đề nghị là nguồn gốc của cây trà nằm trong vùng Đông Nam Á - chính xác hơn là khu vực hay giao điểm của vĩ độ 29 Bắc và kinh độ 98 Đông (thuộc tỉnh Tây Xuyên bây giờ) - và tìm đó lan truyền qua 52 nước khác... Người có dòng lịch sử, ta hãy nghe Khổng Tử/KT (551– 479 TCN) chỉ d y h c trò như sau:

'... người Bách Việt sống ở phía nam sông Dương Tử có tiếng nói, cách sống, truyền thống đồ uống và ẩm thực riêng biệt ... Họ chuyên về trồng lúa gạo, thành ra rất khác với dân ta (TQ) trồng trồng lúa mì và cây kê. Họ uống nước từ một loài cây trong rừng gọi là trà. Họ thích nh y múa ...'

Mạnh Tử (372 -289 TCN), môn sinh của Tử Tư (cháu nội Khổng Tử), cũng có nhận xét về trà trong sách "Cáo Tử - Th ng" - như sau

□□□□□□□□

Xả kẻ ngô gi, d ng kẻ nhi c c

(T m d ch) b cây ngô d ng và trà d tr ng cây nh và cây gai

Nh v y là S n Đông th i Mạnh Tử, trà không được phổ thông như tình hình trồng trà phương Nam - dĩ Mạnh Tử không dùng chữ d , trà mà dùng chữ gi .

Lão Tử (khoảng 600-517 TCN) từng xem trà là một thành phần tạo thành thu c tr ng sinh b t t , một loại ng c thu ... Cho đến thời Hoa Đà , là vị ng y danh tiếng thời Đông Hán và được coi như là ông tổ của Đông Y, ông từng nhận xét rằng

Tên mới và danh từ trà (chè) (phần 1)

Tác Giả: Nguyễn Cung Thông
Thứ Hai, 08 Tháng 2 Năm 2010 22:13

《 》 “ ”

"Thức Luân" - khổ trà cứu thế ích kỷ
(Tâm đức) ăn/uống trà lâu ngày sáng trí (thông minh)

Rõ ràng là trà đã từng phổ thông ở miền nam Trung Quốc theo lịch KT. Ngoài ra, Lục Vũ năm trong Trà Kinh6 (760 SCN) cũng nói rõ là '...cây trà là loài cây lớn từ phương Nam - cao đến mấy thước, hai hay ba vài chục thước (xích)...'.

Truyền thuyết trà nói về Thần Nông - ông tổ nông nghiệp, khám phá và nghiên cứu dược liệu Trung Quốc/TQ - thường được nhắc tới là

<< 》 : “ ”

"Thần Nông Bản Thảo Kinh/TNBTK" thuyết : " Thần Nông khám phá thảo dược, nhận biết tính chất độc, ngấm trà nhiếm - (Tâm đức) 'Thần Nông Bản Thảo Kinh' viết rõ ràng mấy ngày Thần Nông trúng độc sau khi nếm cỏ trăm loài cỏ (dược thảo/herb) và phải dùng trà để giải độc (antidote). TNBTK là dược kinh đầu tiên của Trung Quốc thời Tây Hán; Cũng theo truyền thuyết là vào năm 2737 TCN ông nếm trà đầu tiên qua nhai ngấm lá chè búp cháy và gió thổi vào vòm họng sôi của ông ... Chính Thần Nông đã phát hiện ra nước (uống) trà theo Lục Vũ (Trà Kinh)7.

1. Giới thiệu tổng quát

Tên mới và danh từ trà (chè) (phần 1)

Tác Giả: Nguyễn Cung Thông
Thứ Hai, 08 Tháng 2 Năm 2010 22:13

Tên khoa học của cây chè là *Camellia sinensis* - đưa vào tên của giáo sĩ dòng Tên Joseph Kamel (*Camellia*) và tên gọi bằng tiếng La Tinh của Trung Quốc (*Sinensis*):

Giới (regnum): Plantae
(không phân họ): Angiosperma
(không phân họ) Eudicots
Bộ (ordo): Ericales
Họ (familia): Theaceae
Chi (genus): *Camellia*
Loài (species): *C. sinensis*

Ngoài vườn thực vật của nhà nông nghiệp viên (Melbourne, Úc) thì tôi ra có loài cây chè này (*Camellia japonica*) cũng mọc chầm chậm mà mãi đến gần đây mới 'nhận diện' là loài và họ (trà/chè) của chúng! Loài cây này rất thông dụng ở Úc, trong loài này lại có cả ngàn loài lai giống (hybrids) có hoa rất đẹp ... Các hình trong bài này trích từ http://en.wikipedia.org/wiki/Camellia_japonica

2. Đố là âm của của trà/chà/chè

Trà là âm Hán Việt/HV viết bằng bộ thanh hợp với chữ 茶 : theo các tài liệu Trung Quốc (TQ) thì người thích là loài chè hái ý tứ kết hợp các chữ nhân (người) gọt hái các lá cây (tho) đặt trên cây (m) và bày giở viết là 茶. Chè trà này không thấy trong triện văn, kim văn hay giáp (cổ) văn: dĩ nhiên chữ này sẽ ra đời muộn màng của chữ này - có tác giả cho rằng chữ trà xuất hiện từ thời Đông Ngô³ ("Ngô Lâm Thú Thôn" trang 571) - có tác giả còn cho năm sinh của chữ trà là 725 SCN, xem thêm chi tiết trên mạng <http://www.2basnob.com/tea-history-timeline.html>. Một số học giả khác như L. Wieger cho rằng chữ trà gồm bộ thanh và chữ 茶 (ta) hài thanh (bộ mặt nét ngang) - xem thêm chi tiết trên mạng <http://www.zhongwen.com/jintian.htm> ... Thuyết Văn Giải Tả cũng không ghi được trà này. Quả đúng như thế, theo Văn Hời (Khang Hy trích ra) thì trà là

Tên môn và danh từ trà (chè) (phần 1)

Tài liệu: Nguyễn Công Thông
Thị Hải, 08 Tháng 2 Năm 2010 22:13

【】 。